

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

هامل ، متن قوانین - تصویب نامه ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی - مذاکرات مجلس سنا
اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آئین نامه ها - بهشت نامه ها - آگهی های رسمی و قانونی سؤالات

سال ششم - شماره ۱۵۷۱

صفحه ۱

روزنامه سی و نهم

تاریخ: سید محمد شاهنشاهی

شنبه ۲۲ تیر ماه ۱۳۲۹

شماره مسلسل ۴۴

دوره شانزدهم قانونگذاری

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۴۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز سه شنبه سیزدهم تیر ماه ۱۳۲۹
فهرست مطالب

۱ تصویب صورت مجلس

۲ - بقیه مذاکره در برنامه و ابراز رأی اعتماد بدولت آقای رزم آرا

۳ - بیانات آقای ناصر ذوالفقاری راجع بتصمیم شورای امنیت ملل متعدد در موضوع کره

۴ - موقع ودستور جلسه بعد ختم جلسه

مجلس ساعت ده و پنجاه دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید.

رئیس - صورت غائبین جلسه پیش قرائت

میشود

(صورت غائبین بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان ، صفوی ، بهادری ، دولت آبادی ، اورنگ ، برومند ، منصف ، امینی ، اسکندروی ، حافظی ، دکتر راجی ، حائری زاده ، طباطبائی ، بهبهانی ، صدر میرحسینی .

غائبین بی اجازه - آقایان ، دکتر مصباح زاده ، عامری ، فهردان ، تولیت ، حسن اکبر ، دکتر سید امامی ، معمل ، کاظم شیبانی ، جواد مسعودی .

دیر آمده با اجازه ، آقای هراتی یکساعت و سی دقیقه .

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - نسبت بصورت مجلس نظری نیست؟

آقای جمال امامی بفرمائید .

جمال امامی - صورت جلسات خیلی غلط

دارد ، از سر تا پا غلط است ، کلمات گاهی طوری است که مفهوم را بکلی عوض میکنند ، بنده عرض کردم که بیائید رد لایحه فقط را امضاء کنیم این جانوشته شده است که بیائید لایحه فقط را امضاء کنیم بکلی مفهوم صحبت عوض شده است بنده رد لایحه فقط گفتم استعدا دارم اصلاح بفرمائید .

رئیس - اصلاح میشود . آقای دکتر جلالی

بفرمائید .

دکتر جلالی - بنده میخواهم عرض کنم

آقای بهبهانی کسالت داشتند بنده فرمودند که اطلاع بدهم .

رئیس - آقای اسلامی در صورت مجلس نظری دارید؟

اسلامی - بنده عرضی ندارم .

رئیس - آقای شوشتری بفرمائید .

شوشتری - بنده آیه ای که خواندم لاتسئلو اهل اشباه ان تبدلکم تسؤکم در صورت مجلس طور دیگر نوشته شده است هر کس اهل ادب بود میفهمید از این بیان بنده چه منظوری بود در صورت مجلس جای دیگر از قول بنده نوشته شده است لاتسئلو اهل الذکر ، این آیه ابداهی را نمیدانم از کجا آورده اند نوشته اند این را خواهش میکنم بفرمائید اصلاح بشود .

رئیس - اصلاح میشود . آقای فقیه زاده بفرمائید .

فقیه زاده - بنده در صورت مجلس عرضی ندارم رئیس آقای پیراسته .

پیراسته - صورت مذاکرات که امروز بدست بنده داده شده هر چه نگاه کردم دیدم آنچه نوشته شده است اظهارات بنده نیست و آنچه نوشته شده غلط است و اگر این ترتیب ادامه پیدا بکند بنده خیال میکنم که اگر صورت مجلس نباشد بهتر خواهد بود زیرا در آن عرایضی که بنده کردم چند تا غلط دارد

رئیس - این صورت مجلس قطعی نیست این جا آقایان نمایندگان تذکر میدهند و تند نویسی با نظر آقایان اگر اشتباهی باشد اصلاح میکنند . آقای دکتر شایگان بفرمائید

دکتر شایگان - بنده هم مطلب همین بود

در باب صورت جلسه است ، عرایضی که بنده کردم بهم خورده است و معنی ندارد اگر اجازه بفرمائید بنده تصحیح کنم و بدهم به تند نویسی همان مسئله لاتسئلو ارا بنده هم عرض کردم یعنی ایشان یک

● این مذاکرات مشروح چهل و چهارمین جلسه از دوره شانزدهم قانونگذاری

« اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس »

روز گذشته و بنده از آن استفاده کردم
رئیس - این جا حق با آنها است، باید يك
 مجلس ساکت باشد که آنها بتوانند وظیفه
 خودشان را انجام بدهند. آقای آزاد فرماید
آزاد - بنده عرض میکنم که ماده نود
 برای بنده محفوظ است و بایستی اجازه بفرمائید که
 بنده حرف بزنم و بعد هم راجع به مذاکرات مجلس
 بنده عرض کنم که اجازه بفرمائید دستگاه ضبط
 صدا بیاورند این قضیه را اگر آقای رئیس دستور
 بفرمایند اصلا اشکال برطرف میشود.
رئیس - بلی در این قسمت که مذاکرات
 مجلس را با رادیو منتشر کنند این نظر خوبی است
 اقدامی هم شده است ولی تصدیق بفرمائید که بعضی
 فرمایشات را آنجا نشود مردم گوش بدهند چه
 فایده دارد فعش هائی که بهم میدهند اینها را مردم
 بشنوند این است که بنده عرض میکنم تا وضع مجلس
 اینطور است این کار را برای مجلس مضر میدانم
 اگر آقایان آئین نامه را رعایت نکنند هم مردم از
 مذاکرات مطلع میشوند و هم باین ترتیب
 بیانات آقایان نمایندگان خوب نوشته میشود و ملت
 خواهد فهمید (بکنفر از نمایندگان ملت نمایندگان
 خودش را میشناسد) آقای نورالدین امامی بفرمائید
نورالدین امامی - ضمن بیاناتی که آقای
 دکتر شایگان فرمودند يك جمله رکبکی نوشته
 شده است که فلان و دزد بنده همچو جمله ای نگفتم
 و نخواهم گفت بزرگش نخوانند اهل خرد که نام
 بزرگان بزشی برد من گفتم که آذربایجان را
 خوی ایرانیت و شاه نجات داد (صحیح است)
رئیس - آقای تیمورتاش
تیمورتاش - بنده تذکر در صورت جلسه
 نیست بلکه میخواستم از ماده نود قبل از دستور
 استفاده بکنم چون جلسه گذشته فرمودید که ماده نود
 برای شما محفوظ خواهد بود
رئیس - برای چند نفر آقای آزاد و جنابالی
 دیگران هم هستند، استفاده از ماده نود محفوظ
 است دیگر نظری نسبت بصورت مجلس نیست؟ (اظهاری
 نشد) صورت مجلس تصویب شده سه نفر از آقایان
 تقاضای نطق قبل از دستور کرده اند (نمایندگان -
 دستور، دستور)
مکی - آقا مطابق ماده نود عرض دارم.
رئیس - برای همه محفوظ است
مکی - این که نمیشود اگر محفوظ است
 اجازه بدهید.
دکتر بقائی - ماده نود مقدم است چون آن
 جلسه فرمودید که در اول جلسه اجازه داده میشود
 ماده نود را تقاضا کرده بودیم
**۴- مذاکره در بر نامه و ابرار برای اعتماد
 بدولت آقای رژیم آرا**
رئیس - بسیار خوب میانم برای بعد
 آقای نخست وزیر بیاناتشان را بکنند. آقای نخست
 وزیر بفرمائید.
دکتر بقائی - ماده نود مقدم است

نخست وزیر - آقایان نمایندگان محترم
 در چند جلسه اخیر مجلس اظهاراتی فرمودند که
 لازم میدانم...
دکتر مصدق - ماده نود مقدم است
دکتر بقائی - اخطار نظامنامه ای مقدم
 است. (زنک رئیس)
مکی - اخطار بر هر چیز مقدم است.
 (در این موقع جلالت اعتراض آقایان نمایندگان
 اقلیت مجلس متشنج و دسته های جلوی صندلیها
 برای جلوگیری از ادامه نطق آقای نخست وزیر
 صدا می آوردند.)
نخست وزیر - برای روشن شدن اذهان
 مطالبی را عرض آقایان محترم میرسانم.
نمایندگان اقلیت - اخطار نظامنامه ای
 مقدم است (همه شدید) (زنک رئیس)
رئیس - آقایان ساکت باشید (مکی - اخطار
 نظامنامه ای مقدم است)، تشخیص آن با من است،
 رئیس دولت بدون نوبت می تواند صحبت کند ماده ۸۵
 آئین نامه قرائت میشود.
مکی - با دیکتاتوری نمیشود مجلس را
 اداره کرد.
 (ماده ۸۵ آئین نامه بشرح زیر قرائت شد)
 ماده ۸۵ - در باره وزراء و معاونین و مشیرین
 کمسیونها و شعب ثبت اسامی لازم نیست و هر وقت
 اجازه نطق بخواهند داده خواهد شد.
رئیس - بنا بر این آقای نخست وزیر بدون
 نوبت می تواند صحبت کنند.
دکتر مصدق - ماده نود را بخوانید آقا.
دکتر بقائی - ماده نود باید خوانده شود
 اخطار نظامنامه ای مقدم است. (زنک رئیس)
رئیس - نوبت آقایان محفوظ است بگذاردید
 حرفشان را بزنند، شما اخطار کردم خلاف نظم
 می کنید.
دکتر بقائی - نمیشود آقا اخطار نظامنامه ای
 مقدم است.
دکتر شایگان ماده ۷۶ را بخوانید.
رئیس - من خودم ماده ۷۶ را حفظ
 هستم.
کشاورز صدر - آقا بنده طبق این ماده
 اخطار داشتم اگر اجازه بفرمائید شاید آقایان رفقای
 اقلیت قانع بشوند. بخواهم استدعا کنم از جناب آقای
 دکتر مصدق و آقایان که اجازه بفرمایند حرفشان را
 بزنند
دکتر مصدق - نمی شود آقا اخطار مقدم است
رئیس - شما ده ماده آئین نامه را با این حرکت
 لنو میکنید، قطع کلام میکنید و توتو میکنید و قتی
 که آئین نامه را رعایت نکنید چه يك ماده چه ده ماده
دکتر مصدق - آئین نامه باید رعایت شود
دکتر بقائی - وقتی که آئین نامه رعایت نشد
 باقی مهربایت نمیشود.

رئیس - میخواهید بفرمائید که مغل نظم
 هستید.
 (در این موقع کوبیدن دسته های جلو
 صندلیها توسط نمایندگان اقلیت ادامه پیدا
 کرد و آقای نخست وزیر بشرح زیر بنطق
 خودشان ادامه دادند)
نخست وزیر - از مجموع بیانات و
 اظهارات مخالفین چهار نوع اعتراض شنیده شد.
 اعتراض نسبت بوضع و رویه خود اینجناب بطرز
 انتخاب اینجناب، اعتراض بهمکارانم، چهارم اعتراض
 ببرنامج دولت (نمایندگان اقلیت - ما طبق ماده ۹۰
 اجازه صحبت خواسته ایم) در قسمت اول اعتراض
 اصلی بموضوع دیکتاتوری بود و این قسم تصور
 و توهم برای بعضی از آقایان حاصل شده است که
 اینجناب دیکتاتور یا طرفدار دیکتاتوری می-
 باشم با آنکه توضیح اینجناب ضرورتی ندارد و با
 وضع دنیای کنونی ممکن نیست در هیچ نقطه دنیا
 دیکتاتوری بوجود آید یا بقصود برسد مذهب عرض
 میرسانم که تعلیم و تربیت و وضع خدمتی این جانب
 در ظرف مدت خدمت و حتی در انتخابات اخیر بهترین
 نمونه و بهترین گواهی برای بطلان چنین فکری
 میباشد (دکتر مصدق - ساکت باشید این حرفها چیست؟)
 (جمعی از نمایندگان - صحیح است) آقایان هلی که
 برای مدهای خود اظهار داشتند استقرار این جانب
 در پست گذشته و مداخله در کشور و سخنرانیهای
 اینجناب است. راجع بمدت خدمت اینجناب در پست
 گذشته تصور می نمایم فردا فرد اهالی این کشور خاصه
 آقایان نمایندگان محترم بهتر از هر کس گواه و
 شاهد اقدامات و عملیات این جانب بوده و توضیح بیشتر
 باعث تصدیق آقایان خواهد شد. راجع بمداخله در
 امور دولت آقایان بخوبی می دانند که ستاد ارتش تابع
 وزارت جنگ و وزارت جنگ تحت امر دولت بوده
 و وقتی امری از طرف دولت وقت صادر و اجرای آن
 ابلاغ گردید.
 ارتش نیز در حدود مقررات موظف بانجام آن میباشد
 اگر در ظرف این مدت ارتش اقداماتی نموده یا
 مداخله در اموری کرده است جز بموجب دستور
 صریح دولت و تقاضای وزارت خانه های مربوطه
 نبوده بطرز دیگری نشده و هر یک از این جریانات
 دارای مدارک و سوابقی است که در صورت مراجعه بآن
 صحت این امر مکشوف خواهد شد. دوم اعتراض
 بطرز انتخاب اینجناب است بر طبق اصل ۴۶ متمم
 قانون اساسی اعلیحضرت همایون شاهنشاهی حق عزل
 و نصب وزراء را دارند و بر طبق اصول مشروطیت
 مجلس شورای ملی پس از بحث در نامه دولت نظر خود را
 اهم از اعتماد یا عدم اعتماد اظهار خواهند نمود
 (نمایندگان اقلیت - با کوبیدن دسته های صندلی
 این عمل برخلاف قانون اساسی است) نسبت بکابینه این
 جانب نیز همین طور عمل شده بارها زدر کلبه
 کشور های جهان که با اصول مشروطیت اداره میشود
 حتی در کشور های جمهوری تعیین نخست وزیر از

وظایف رؤسای جمهور است (جمعی از نمایندگان -
 صحیح است) بعضی از آقایان ضمن بیانات خودشان
 به پشتیبانی اجانب و کمک دولتهای خارجی اشاره
 فرموده اند (دکتر بقائی - این دولت دست نشانده
 امریکا است) بنظر این جانب ساحت مجلس شورای
 ملی بقدری محترم و قابل ستایش است که بایستی
 چنین کلمات زننده و موهنی بر زبان راند (دکتر
 مصدق - زننده نیست زننده شما هستید) زیرا هر
 ایرانی با شرفی متکی بخود و میهن و ملت خود می
 باشد (صحیح است) و ممکن نیست کمک بیگانگان
 و مساعدت خارجیان را برای خود افتخاری محسوب
 دارد (صحیح است) یکی از نمایندگان محترم
 ضمن بیانات خود اظهار نمود که شاهنشاه معیوب چون
 آهوی مصوم گرفتار چنگال خارجیان گردیده است
 این قبیل بیانات در خور مقام شاهنشاه نیست (صحیح
 است) در موقع ورود متفقین و اشغال تهران مواردی
 پیش آمد که شاهنشاه محبوب را برای بستن مجلس
 تحت فشار قرار دادند ولی باتمام تمایلات خارجی شاهنشاه
 مقاومت سخت نمودند و کوچکترین پاسخی باین تقاضا
 نفرمودند چگونگی ممکن است امروز چنین توهمی حاصل
 شود آقایان این جانب و همکارانم به پشتیبانی ملت
 نجیب ایران متفخر و خوشوقت بوده و یگانگانه امیدو
 انتخار ما این است که ایرانی و متکی با اصول و مقررات
 کشور خود هستیم (نمایندگان اقلیت - خیر اینطور
 نیست) ما خواهان مداخله خارجیان نبوده و نیستیم
 (جمعی از نمایندگان - صحیح است) سوم برخی از آقایان
 اعتراض نسبت بهمکاران این جانب نمودند نخست وزیر
 انجام وظایف خود ناگزیر است همکارانی انتخاب و
 بوسیله آنها برنامه اصلاحی خود را بوقوع اجرا بگذارد
 اینجناب نیز همکارانی درین بهترین جوانان کشور که
 دارای شرایط کافی برای شغل خود هستند تعیین
 نمود آنها دارای مقام و موقعیت مناسب و دارای سوابق
 درستی کمورد توجه هموم میباشند هستند. حس
 علاقه بکار و عمل این جوانان قابل تردید نیست که
 بهتر موفق بانجام وظایف خطیر خود خواهند شد.
 آیا تا این اشغاس وارد کار نشده و لیاقت و شخصیت
 خود را در عمل نشان ندهند هر نوع قضاوت راجع
 بآنها بی مورد نیست، آینه نزدیکی صحت و سقم بیانات
 مخالفین را ثابت خواهند نمود
 آقایان فرصت بدهید، زمان بدهید، مدت
 بدهید که بتوانند کار کنند (مکی - غارت کنند)
 اعتراض چهارم اعتراض راجع ببرنامج اینجناب بود
 بایستی عرض برسانم که دولت مثل يك طبیعتی است
 که در باین مرض میبرد آن روزی که بنده مأموریت
 پیدا کردم که دولت را تشکیل بدهم توجه کردم دیدم
 برنامه روی معایب و نواقص و احتیاجات باید تدوین
 بشود اگر روی رفع معایب و نواقص تدوین شد کارها
 درست میشود امروز بایستی توجه کرد بوضع مردم
 بوضع کشور (مکی - کدام برنامه؟) شما فرصتی
 ندادید که این دولت برنامه خود را عملی کند برای
 هر کاری برای هر عملی برنامه ای لازم دارد برنامه ای

که این دولت تقدیم کرد و توضیحات کامل داد
 امیدوارم که به پشتیبانی اکثریت این مجلس یعنی آن
 اشغاسی که میخواهند وضع کشور بهتر شود انجام
 وظیفه کند و بهر چه کوچکترین تردیدی برایش
 نیست (دکتر بقائی - مازیر بار تعصیل امریکا
 نخواهیم رفت آرزو بهتان میماند) (مکی - روزنامه
 آتش را توقیف میکنید) و البته وظیفه خودشان انجام
 میدهند (صحیح است)
دکتر مصدق - ماده ۱۰۴ را بخوانید
رئیس - شما آقا ۲۰ ماده نظامنامه را نقض
 کردید چه ماده ای را بخوانم
دکتر مصدق - ماده ۱۰۴ را بخوانید
رئیس - شما مواد آئین نامه را زیر پا
 گذاشتید.
مکی - شما زیر پا گذاشتید شامق ملت ایران
 را ازین بریدید
دکتر بقائی - در آخر جلسه گذشته
 وعده دادید که در ابتدای این جلسه بما اجازه
 داده شود.
رئیس - خیلی خوب حالا که جلسه تمام
 نشده است.
مکی - اخطار نظامنامه ای مقدم است شما
 برخلاف قول خودتان اجازه میدهید که بیاید صحبت
 کنند.
دکتر بقائی - ماده ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰ را
 بخوانید
رئیس - ماده ۸۵ این است که نخست وزیر
 با وزراء هر وقت اجازه بخواهند باید بآنها اجازه داد
 که در مجلس صحبت بکنند.
دکتر بقائی - اخطار نظامنامه ای بر همه چیز
 مقدم است.
رئیس - تشخیص آن با من است بنده هم
 گفته ام که حق شما محفوظ است قبل از ختم جلسه هم
 اجازه خواهم داد.
دکتر بقائی - آن دفعه فرمودید که در ابتدای
 این جلسه ایندتمه بفرمائید در آخر جلسه
مکی - روزنامه آتش سند دزدی او را منتشر
 میکند آنوقت او را توقیف میکنند
رئیس - آقای دکتر مصدق بفرمائید
دکتر مصدق - بنده از آقایان نمایندگان
 خواهش میکنم برای رضای ملت ایران اجازه بدهند
 عرایض خود را بگویم اگر اجازه ندهید من حرفی
 ندارم و میروم
رئیس - یک ربع ساعت فرصت دارید میتوانید
 صحبت کنید.
دکتر مصدق - در ۱۲ اسفند ماه ۱۳۲۸ چه
 ملی اصول برنامه خود را بدین قرار در روزنامه های
 وابسته بخود اعلام کرد،
 مخالفت با قرارداد ساده و گس و حفظ و حراست آزادی
 فردی و اجتماعی و برای عملی شدن برنامه خود از هر
 فرصتی که دست داد در اجرای مواد ذیل خودداری

نمی نماید رئیس برنامه ما چهار قسمت است باین
 شرح اول اصلاح قانون انتخابات، ما اصلاح قانون
 انتخابات را میخواستیم برای اینکه نمایندگان حقیقی
 مردم وارد مجلس شوند و دولت خوب روی کار بیارند
 و از آن پشتیبانی کنند که متکی بانکار هومی باشد و
 موفق بشود با اصلاحات و دیگر جای نمایندگان حقیقی
 را دیگران نصب نکنند، این ماده اول برنامه بود
 که قانون انتخابات در این مجلس تجدید نظر بشود
 که نمایندگان حقیقی ملت وارد این مجلس بشوند،
 نه اینکه اشغاسی بدست ستاد ارتش و بانواع و
 اقسام وسائل از خلخال انتخاب شوند و حتی حالا هم
 نمایندگان و انتخابات خلخال را بعنوان وراثت دهقان
 مطالبه نمایند و برای این کار بیاید عکس جناب
 آقای نخست وزیر و خانم محترمشان را در مجله شان
 بکشند و ایشان را با خودشان همراه کنند که این وارث
 بلا فصل مرحوم دهقان را آنجا انتخاب کنند (یکی
 از نمایندگان - همچو چیزی نیست) هست آقا، هست
 آقا، بیخود که عکس دیکتاتور را نمیکشند (در
 این موقع آقای دکتر مصدق پشت جلد تهران مصور را
 با آقایان نمایندگان نشان دادند و در پشت تریبون
 پاره کردند و گفتند آقا اینها را بریزید دور (اشاره
 بیخشند) باید ملت ایران نمایندگان حقیقی خودش
 را بمجلس بفرستد (دکتر بقائی - بیخود که عکس
 دیکتاتور را بشکل هیتلر نمی کشند سلام هیتلری داده
 است حاجی دیکتاتور) ملت ایران نمایندگان حقیقی
 خود را میخواهد در این جا بپذیرد تا در مصالح
 مملکت حرف بزنند و دولتهای خوب روی کار بیارند
 و این بدبختی را از مردم رفع بکنند. دوم - تجدید
 نظر در قانون مطبوعات است که جرایم بتوانند وزرای
 خائن و دزدان را بجای معرفت کنند و دولت هم نتواند
 قبل از رأی محکمه آنها را توقیف و مدیر آنها را
 زندانی نماید و ضرب و جرح بر او وارد کند، دیروز
 است که روزنامه آتش را توقیف کردند مگر روزنامه
 آتش چه چیزی نوشته است بفرمائید؟ روزنامه آتش
 يك حکایتی، يك نقل قولی، يك جمله ای که جنبه
 انشایی نیست جنبه اخباری است نقل قول کرده است چه
 نوشته است، نوشته است، پیشگاه اعلیحضرت همایون
 شاهنشاهی محترماً بمرض میرساند. اردو کشی سال
 ۲۳. بر علیه خواجه مهدی قلی باجول که تقریباً ۴
 ماه يك ستون در ناحیه فریدن و بربرود بوسیله لشکر
 اصفهان انجام موجب شکایات مردم و اعتراضات شدیدی
 در جرایم مرکز و غیره گردید، برای کشف حقیقت
 امر کمیسونی بمحل اعزام و معلوم گردیده که این
 عملیات بمنظور سوء استفاده های شخصی از طرف
 سرلشکر رزم آراء و سرتیپ قدر بوده و گذشته از این
 که ستون مزبور عملیاتی انجام نداده و فقط خساراتی
 را از نظر مالی بیودجه ارتش تحویل و حیثیات ارتش
 را در منطقه مزبور لکه دار نموده است. ضمناً بطوری
 که در پرونده منعکس و خواجه مهدی قلی و اشغاس
 دیگر اعتراضات کتبی نموده و مدارک لازم بدست آمده
 در حدود ۷۰۰ هزار ریال نیز از خواجه مهدی قلی اخذی

خائن و شکوفایی که از بیت المال این مملکت
بنامشروع استفاده میکنند هوا خواه حکومت نظامی و
هواخواه تعقیب جرایم هستند برای اینکه اگر جرایم
آزاد باشند حکومت نظامی نباشد مردم مبادی بحرف
میزند جرائم وزیر را اسم میزنند ، آنوقت مجبور
است دولت گوش شنوا پیدا کندولی حکومت نظامی
که همیشه بگردد شاهزادگان و حزب منحلستند در این
مملکت آن اشخاص که میخواستند این مملکت ترقی کند
و قسمهای اصلاحی بردارند فوراً مخالفین آنها آنها
را بهائی میخواندند و وقت دیگر تهمت بشروطه
خواهی با آنها میزدند بلكه وقت صحبت شیخی و متشرع
بود و امروز همانها را بعنوان حزب منحلست توده و
وابسته بآن و ماجراجو دستگیر میکنند و نمیگذارند
مردم حرف حساب خود را بزنند خدا شاهد است اگر
من امیدوار بودم که این دستگاه یا برجای خواهد
ماند من در این مجلس این عرایض را نمیگفتم ولی
میدانم و قطع دارم روزی خواهد رسید که این
دستگاه منقرض خواهد شد و آنوقت دیگر (خطاب
بوزراء) نراه پس دارید و نراه پیش (مکی - چرا
بآمریکا میروند) قسمت چهارم برنامه ما این است
که من تصور میگردم اگر در این کشور هیچکس نخواهد
لا اقل این و کلامی خواند و همین جهت من ماده واحده ای
به مجلس آوردم و صحبت کردم و گفتم بیاید
اصل ۴۸ قانون اساسی را تفسیر نماید و این اصل
را من بعنوان تفسیر به مجلس آوردم نه برای پهلان
اصل ۴۸ قانون اساسی و فکر کردم این و کلا لا اقل
برای دوسال حقوقی که گرفته اند میخواهند در این
مجلس بمانند من اصل ۴۸ قانون اساسی را گفتم
تفسیر کنید نه اینکه باطل کنید باطل را وقتی میگویند
که يك چیزی باطل نباشد اصل ۴۸ را باطل است
یعنی اساساً مجلس مؤسسان مطابق افکار مردم مطابق
ظریات مردم ، مطابق سنن پارلمانی تشکیل نهد
که مصوباتش مورد احترام باشدولی از آنجائی که من
نخواستم به مؤسسان و آن اشخاصی که در مؤسسان
رای داده اند توهین کنم گفتم که این اصل را در این
مجلس بعنوان تفسیر یعنی بعنوان اصل ۲۷ قانون اساسی
که حق تفسیر را داده تفسیر میکنیم و اصل ۴۸ سابق
را بجای این اصل ۴۸ میگنایم این برای چه بود؟ برای
این بود که و کلا متزلزل نباشند برای این که
و کلا بتوانند در مجلس انجام وظیفه کنند و ما بتوانیم
بصلاح مملکت حرف بزنیم و فخر بکنیم و و کلا
نظریاتی اظهار بکنند ولی اصل ۴۸ که و کلا را در
مرض تطیل و انحلال قرار میدهند کی وکیل میتواند
آزادانه حرف بزند من از آن و کلائی که طرح مرا
امضاء نکردند یعنی ۲ امضاء میخواست تا در این
مجلس طرح خود و امضاء نکردند و طرح نشد گفتم
واضاه میکنم که در این مجلس این اصل را تفسیر
کنید که هم مملکت از خطر نجات پیدا کند و هم
خودتان بتوانید لا اقل از اول تا اوایل دوره گریشگان
گیر انتخابات نیست يك عقابدی را آزادانه اظهار
کنید در جلسه خصوصی صحبت از اصلاحات شد آقای

رئیس گفتند باید مملکت را اصلاح کرد گفتم آقا یا
حرف نپوشیده بجهت در این مجلس و کلام داد اصلاحات
میزند و هیچکس بیشتر از این و کلا نخواست قانون
مراعات بشود و در انتخابات مداخله نشود گفتم آقای
رئیس حرف میزنید یا واقعاً میخواهد در این موقع که
مملکت محتاج باصلاحات است کاری بکنیم و انجام
وظیفه کنیم اگر حرف میزنیم آن حرفی است اگر
میخواهد کاری بکنید و بکلی بکنید يك کیسبونی
تشکیل بدهید از ۵ نفر منم یکی از اعضای این
کیسیون باشم ما میرویم در وزارتخانه ها در همین
ادارات ، ما میرویم همین وزارت جنگ که دویست میلیون
پول گرفته و کسی تفتیش نکرده که ببینند چه کرده
در این وزارت جنگی که این (جناب اشاره بآقای
نخست وزیر) ۶ سال آنرا اداره کرده اگر ثابت نکردم
که در آنجا پولهای اختلاس شده اگر ثابت نکردم
که این دویست میلیون تومان پول این مملکت خرج
این مملکت نشده همین آقا حق دارد که بنده را بزنند بنده
میروم در این ادارات بنده ثابت میکنم تمام تواریخ تفرقی
ها تمام آن اسرافهایی را که در ماله مملکت شده است صورت
میدهم اگر شما میخواهید اصلاح بکنید راهش این
است این راهش نیست که دو نفر را بیاورید و
بگوئید این پدر سوخته این اصلاح نیست این اختلاق است
این خفه کردن مردم است این اختلاق آخرش
مملکت را بجای بدمیکند اگر شما میخواهید مملکت را
اصلاح کنید باید با مردم همراه شوید اشتباه نکنید
باید این عدم رضایت که هست کم بشود شما باید بفرمود
فحش ندهید بایم مردم هواخواه دولت بشوند شما این آقا
را بیاورید چند نفر بواسطه تقوی و فضیلت را جاس میکنند
شکنجه میکنند و خدا شاهد است اینها بر عدم رضایت مردم
میافزاید آن ملتی که هواخواه مجلس نباشد آن ملتی
که هواخواه دستگاه موجود نباشد برای خود فکر
لك دستگاه دیگری میکنند من وقتی که ناامیدواراضی
شدم آنوقت میروم برای خودم يك فکر دیگری می
کنم اگر شما میخواهید باین مردم خدمت کنید
اگر میخواهید رفع این عدم رضایت را بکنید برای
مردم نان تهیه کنید نتیجه اش حکومت قلدی نیست
و الله نتیجه اش حکومت دمکراسی است نتیجه اش اینست
که با مردم مشورت کنید خیر مردم را بخواهید

رئیس - جناب آقای دکتر مصدق
دقیقه وقت چنانجالی تمام شد اگر آقایان نمایندگان
موافقت بفرمایند ده دقیقه دیگر ایشان صحبت کنند

نمایندگان - بسیار خوب بفرمایند

دکتر مصدق - دیروز در این مجلس يك
عده آمدند شکایت کردند ان شکایت با حق بود یا نا
حق امروز مملکت انگلستان بقیایش بجهت چیست؟
بقیایش باین است که میگوید هر کس آزاد است هر
حرفی دارد بزند اگر صحیح گفت میشوند و اگر غلط گفت
خودشان بتوانند لا اقل از اول تا اوایل دوره گریشگان
گیر انتخابات نیست يك عقابدی را آزادانه اظهار
کنید در جلسه خصوصی صحبت از اصلاحات شد آقای

و گفتم را در هر زمانی حس کرده این دیگر شکایت
نمیکند ولی منی این عمل این است که آقا حرف
نزد من میگویم دزدی بکنم آقا شما به بیند موضوع
کره به چه روزی افتاده این روزنامه لوموند روزنامه
نیم رسمی فرانسه است در تاریخ ۲۷ ژوئن ۱۹۵۰
۶ تیر ۱۳۲۹ اینطور مینویسد ، کو آقای وزیر
فرهنگ ؟ آقای وزیر فرهنگ کیست ؟ (چند نفر از
نمایندگان - آقای دکتر جزایری) من این روزنامه
را با ایشان میدهم ببینند اینجا نوشته است ، که شاید
دیر باشد که کره جنوبی را نجات بدهند جمهوری
بیدبخت دمکراتیک شول در این مورد نه فقط فدای
تجاوزات کمونیستها که از طرف اتحاد جماهیر شوروی
از آن پشتیبانی میشود شده بلکه فدای تمجیح سیاست
امریکا در شرق دور شده است .

مقدرات کره در واقع دوسال قبل در مذاکرات
محرمانه عارت پناگون مرکز ستاد ارتش امریکا
تعیین گردید در ماه ژوئیه ۱۹۴۸ شورای ملی امنیت
دول متحده امریکا يك تصمیمی که دارای اهمیت
حیاتی بود اتخاذ نمود و آن تخلیه کره بود که در
آنجا قوای امریکا که حداکثر ۳۰۰ هزار نفر بالغ
میشد تفرک داشتند علت تصمیم این بود که از نقطه
نظر سوق الجیشی وجود يك تکیه گاه نظامی آمریکائی
در کره جنوبی بنظر متخصصین نظامی در صورت
وقوع جنگ بر علیه شوروی با تردید تلقی میگردد
بنابراین در روزهای آخر دسامبر ۱۹۴۸ قوای امریکا
شول و تکیه گاههایی را که در قسمتهای جنوبی داشتند
تخلیه نمودند و فقط در معمل يك میسیونهای نظامی
باقی گذاشتند بدبختی این است که افکار بین المللی
مانند افکار عمومی مردم امریکا ممکن است فرض
نموده باشد که رژیم کره جنوبی اگر به تنهایی در
مقابل تهدید کره شمالی قرار گیرد با کمک امریکا
که فقط معهود بدان اسلحه و دلار باشد میتواند در
مقابل رژیم مستعصمی که روسها قبل از تخلیه قوای
خود در پیونگ یانگ برقرار نمودند مقاومت کند
ولی یکبار دیگر این مسئله ثابت میکند که بعد از
تراژدی چین اسلحه و دلار آمریکائی کافی نیست که
در آسیا جلوی پیشرفت کمونیست را بگیرد و از این
هم بالاتر ضف اساسی حکومتی که در تحت ریاست
سینک من ری برقرار است از آنجا ناشی است که کره
بنو قسمت تقسیم شده است مضافاً باینکه در یک محیط
سیاسی انقلابی که بدستهای متعدد قسمت شده حکومت
شول با کمک قوای پلیسی قوی طرز عملش این بوده است
کره جنوبی را بکلی غیر از وضع دمکراتیک و طرفدار
آزادی در آورد

بنده میخواهم عرض کنم که امروز وضع دنیا
یک طوری است که باید با افکار عمومی موافقت کرد
تحالاً من دولتی باین گفتم ندیدم بیاید مجلس و
اینقدر بی احترام باشد این دولت نمیتواند کاری بکند
مگر با شلاق و سرنیزه و بنده راهم تمیج کند الان هم
بنده اینقدر خسته هستم که آرزو منم که جس شوهر کسی
رفع خستگی نمایم اما این دوست نیفوق شما باید
با افکار مردم کار بکنید ما در این مملکت امروز غیر از

افکار عمومی پشتیبانی نمیتوانیم داشته باشیم چرا ؟
چون جنگ با ما میشود یا میشود این خیلی روشن است
اگر جنگ شد بنده قسم میخورم که این آقایان فرار
میکند برای اینکه در زمان شاه فلیه ما اینرا دیدیم
همین وزارت جنگ در آنوقت حساس با آن جنگ هفت
لشگری که در همین اطراف تهران درست کردند صدای
از نظامیها بی آذوقه ماندند اگر جنگ شد این آقایان
اهل جنگ نیستند اگر باشند هم در مقابل کوچکتر از
خودشانند این آقایان هرگز در مقابل دولت بزرگی که
نیتوانند کاری بکنند چرا ایران در آن جنگ اول
بین المللی سالم ماند و دول متفق با ایران نیامند برای
اینکه مملکت قشون نداشت برای اینکه وقتی متفقین
گفتند ما داخل جنگ بشوید گفتند ما قشون نداریم
مملکت و ما را ول کردند آنها هم لیره هارا
خرج کردند مردم متحول شدند و مملکت
هم راحت بود در جنگ بین الملل دوم چرا این مملکت
دچار مصائب شد برای اینکه میگفتند قشون داریم من
در دوره تقنینیه هر قدر گفتم که این راه آهن راه آهن
سوق الجیشی است ببرد این مملکت نیفوق در راه آهنی
کاز شمال غرب بیاید به شرق ایران برود آن راه آهن
تجارتی است و احتیاجات این مملکت را رفع میکند ولی
راه آهنی که از جنوب ایران بشمال ایران برود و از
خلیج فارس به دریای خزر برود راه آهن سوق الجیشی
است گفتند خیر همین نقشه راه آهن است و اینطور
فرموده اند ، اینطور فرموده اند باین حرفها است که
مملکت دچار این بلاها میشود . مملکت باید مشورت
بکند ، و کلا باید آزاد باشد ، مردم باید آزاد
باشند که در صلاح مملکت حرف بزنند و مملکت شان
را اداره بکنند بنده اینرا میخواستم بگویم اگر
جنگ شد ، وضعیت ما اینطور است ، اگر هم جنگ نشد
این هم رضایت این بدبختی مردم مملکت را از بین
میبرد رفع بدبختی مردم و الله خدا شاهد است با مطالعه
و با قانون و با آزادی درست میشود . باید رفت و ادوات
را تفتیش کرد ، و دید چه اشخاصی در این بانکها پول
گذاشته اند ، این پولهای مملکت را کجا برده اند ؟
این بودجه وزارت جنگ را کی تفتیش کرده کی رسیدگی
کرده ؟ این بودجه ادوات را کی رسیدگی کرده سایر
بودجهها را کسی دیده است این برنامه اینهمه پول
گرفته اند و خورده اند بکجا رفته است بنده این عراض
را نه تنها از نقطه نظر مصالح مملکت بلکه خدا شاهد است ، از
نظر مصالح ایشان هم عرض میکنم ، همین جناب آقای
دکتر طاهری در دوره چهاردهم در اواخر دوره يك
روز تشریف آوردند منزل بنده من با ایشان گفتم بیاید
يك کاری بکنیم که این انتخابات تهران عملی بشود
که مایک مجلس داشته باشیم و در قترت نیفتم ایشان
حاضر نشدند بعد وقتی که ایشان را جس کردند گفته
بودند حالا فهمیدم که دکتر مصدق صحیح میگفت
من آقایان استعمایم اینست که برائض من توجه کنید
بخدای لایزال یا قلندری و با دیکتاتوری در این
مملکت نشود کار کرد . باید مردم اجازه داد حرف
بزنند . باید اصلاحات بشود ، باید قانون انتخابات
درست بشود ، قانون حکومت نظامی درست بشود ،

قانون مطبوعات درست بشود که در آن همه آن
اشخاصی که بر ضد ما حرف میزنند نتوانند دیگر حرفی
بزنند آنها میگویند چی ؟ از قلندری ماشا که میگفتند
میگویند شما آزادی ندارید شما نان ندارید ،
میگویند مردم کارشان خوب نیست ، میگویند در این
طرف شهر يك عده با زنده گانی درجه اول زنده گی
میکند و آن طرف شهر يك عده می خورند در خاک میخوابند
پس اگر شما میخواهید مملکت را آباد بکنید ، اگر
شما میخواهید اصلاحات کنید ، این اصلاحات را يك
شخص نمیتواند بکند ، يك دیکتاتور نمیتواند بکند ،
بنده قسم میخورم که يك شخص نمیتواند . باید درس
اصلاحات را ببرد داد ، اجتماع را وارد اصلاحات
کرد ، وقتیکه مردم وارد اصلاحات شدند ، خودشان
ملاقات میشوند ، کمک میکنند ، پشتیبانی میکنند نه
اینکه یک نفر بگوید من اصلاحات میکنم اگر هم قبول
نکنند میرم شما را جس میکنم خوب بالاخره بجان
خودتان بفرستم بخورم و الله آرزو منم که بدست این آقایان
کشته بشوم که جزء شهدا حساب بشوم و بدست مردمی
که بد می آیند و این دستگاه را خراب میکنند
کشته بشوم که بگوید يك نفر ملاک یک نفر آدم
معتکر بی انصاف بود ، بهرحال من آرزو منم که بدست
این جناب آقا کشته شوم ، این را عرض کردم ، حالا
میخواهید قبول بکنید میخواهید نکنید . شام مجلس
شورای ملی هستی ، و این مملکت غیر از شما کسی را
ندارد خدا شاهد است که اگر در این مملکت من
امروز بچوانستم يك جائی این حرفها را بزنم و تقاضای
مسامحت و همراهی از مردم بکنم بزدم . اما جائی نیست
اینجا مجلس شورایی است بیاید برای خدا ، شما
خودتان آقایان نمایندگان آذربایجان وقتیکه من
آزاد شما پرسیدم وضع آذربایجان خوبست ؟ گفتید
خیر وضع آذربایجان که خوب نیست همه مملکت
خرابست همه این مملکت ناراضی هستند همه مملکت
بدبخت هستند ، خوب این بدبختی از کی بوده ؟ از
همین اشخاصی بوده که سر کار بوده اند شما حالا میخواهید
که این اشخاص اصلاح بکنند ؟ آقا والله خدا قسم
ایراد بشما وارد است شما اشخاصی را که موجب بدبختی
بوده اند از سر کار بردارید بدبختی رفع می شود میگویند
معالجه در طب برقع سبب است ، ناسب را بر ندارند
تا هلت را بر ندارند معلول برداشته میشود . شما
میخواهید همین سبب همین علت که اسباب خرابی این مملکت
شده است باز می آید اینها را بر سر کار می آورید
و مملکت را از اینهم خرابتر میکنید . بدانید که
انقلاب ما و اخلاف ما با و به ایجاد ما این مردم لعنت
کنند . حالا هر کار میخواهید بکنید من این مرض
را کردم ، شما هر کاری که میخواهید بکنید شام
آقایان وزراء اینقدر عجله نکنید . و الا شما اگر
نام يك داشته باشید در این دولت نمی توانید نام
خودتان را حفظ کنید مقصود این است که در مملکت
کسی وارد نشود اگر يك کسی در مملکت وارد شد
دیگر نمی تواند خودش را حفظ کند

رئیس - پیشنهادت برای راجع بکتابت ملما کران

پیشنهاد می شود که در این باره با هیئت رئیسه
مجلس شورای ملی در جلسه علنی
بحث شود.

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی پیشنهاد
پیشنهاد می پس از از خانه بیانات جناب آقای دکتر
مصطفی دوقه دقیقه تنفس داده شود - دکتر بقائی کرمانی
حسین مکی

رئیس - آقای دکتر بقائی

دکتر بقائی - متأسفانه پیش آمد اوضاع و
توزیعی که می خواهی در بعضی جریانها بعمل
یاورند ، باعث ایجاد تأملی شده است که دلایل آنرا
در جلسه علنی نمیتوانم عرض کنم . یک مطالب مهمی
هست که قبلاً شمه ای از آن را در جلسه خصوصی
پریروز بنده عرض آقایان رساندم و با تصدیق اکثریت
آقایان لازم دانسته شد که این مذاکرات در جلسه
خصوصی ادامه داده نشود و همین جهت از طرف مقام
ریاست دستور داده شد که دیروز جلسه خصوصی
تشکیل شود . متأسفانه دیروز یک عده کمی از آقایان
تشریف آوردند و جلسه خصوصی با نتیجه تشکیل
نشد . امروز هم جلسه خصوصی تشکیل شد ولی ادامه
آن مذاکرات امکان پذیر نشد . اینها یک چیزهایی
است که قبل از تعیین تکلیف دولت باید گفته بشود
ما هیچ اصراری نداشته ایم که حتماً موقعی که جلسه
علنی هست تقاضای جلسه خصوصی شود دلیلش هم
اینست که امروز با کمال میل دستور آقای رئیس را
اطاعت کردیم ، در این جلسه خصوصی حاضر شدیم
ولی اکثریت نشد اینها یک مطالبی است که سرنوشت
آبیه مملکت بدان بسته است بنده مغفرت می خواهم
که اینها را در اینجا نیشود گفت ، باین جهت بنده
پیشنهاد چند دقیقه تنفس دادم و از آقایان محترم
خواهش میکنم با این چند دقیقه موافقت فرمایند تا
یک تنفسی داده شود و ما این تذکرات را بشنیم و
این را آقایان بدانند که ایجاد تعصب در مردم ،
نتیجه ای برای خود دولت هم نخواهد داشت . چون
هنوز جلسه آبی ستا روز شنبه باید تشکیل شود
و در آنجا برنامه دولت مطرح شود ، بفرس اینکه
امروز یا پنجشنبه هم که دولت در اینجا رای اعتماد
بگیرد ، تا وقتی که دولت از مجلس سنا رای اعتماد
نگرفته باشد برایش هلی السویه است ولی احتیاج
باین رای اعتماد دولت تا بحال نشان نداده و انتصابی
که سکرده است نشان میدهد احتیاجی باین رای اعتماد
و کلاسیست و دولت میتواند بدون داشتن این رای
اگر چند روز هم تأخیر بقیته بکارهای خودش ادامه
بدهد باین جهت بنده از مضر آقایان استعفا میکنم
برای اینکه ایجاد تعصبی نشود و مخصوصاً در این
ایام مردم راحت تر باشند ، با این چند دقیقه تنفس
موافقت فرمایند تا در خارج یک مذاکراتی بشود
و بعد در این باره تصمیم گرفته شود

رئیس - آقای دکتر بقائی

مجلس شورای ملی پیشنهاد می کند که در این باره
با هیئت رئیسه مجلس شورای ملی در جلسه علنی
بحث شود.

رئیس - آقای مهدی ارباب

مجلس شورای ملی پیشنهاد می کند که در این باره
با هیئت رئیسه مجلس شورای ملی در جلسه علنی
بحث شود.

همه وطن پرستیم منتهی گروهی این گروهی آن
پسندند (یکی از نمایندگان - زمین کرد است مثل
گلوه) علت مخالفت خود را اجمالاً عرض آقایان
محترم می رسانم ، که همین دیروز جمعی آبرومند که در
حال بدبختی قرار گرفته اند آمدند پیش من (یکی
از نمایندگان - از کجا؟) از بازار آمدند پیش من که
ماداریم از بین میرویم ، وضع مملکت تا کی باین
حال باقی خواهد ماند؟ شما کلاهی ملت چه میکنید؟
مرا متأثر کردند هر یک از آقایان هم بوضع آنها
آشنائی پیدا کند ، خدا را شاهد بگیرم متأثر خواهد
شد . هشت سال است وقت این مملکت بحرف گذشته
یک دولتی آمده است می گوید شعارش عمل است نه
حرف . بنده معتقدم هر چه زودتر آقایان معظم موافقت
فرمایند آن دولت وارد عمل شود (دکتر مصدق -
احسن جناب عالی را باید واقفاً دفعه دیگر انتخاب
کنند از بلوچستان) بلطیف شما ملاحظاً اگر زنده باشم
جناب آقای دکتر مصدق انتخاب خواهم شد (دکتر
مصدق - اهل بلوچستان نیستی) جناب آقای دکتر
مصدق دنیای امروز ، دنیای ۱۳۲۹ غیر از دنیای
۱۲۹۹ است ، جناب آقای رزم آرا هم فیر از دیگران
هستند (دکتر بقائی - ما هم همین را میگوئیم)
مردی که تمام مرزهای این کشور را رفته است و دیده
است فکرش این بوده و عمل کرده که تمام سرباز ها
را با سواد کرده ، آقایان این مرد دیکتاتور نیوشود
و وضع دنیا هم اجازه نمیدهد (صاحب است) (دکتر
بقائی - به) بنده استعفا می کنم که تکلیف دولت
را همین امروز تعیین کنید ، مملکت وضعش بدست
دنیا و وضعش آشفته است ، مردم بیچاره اند ، مردم
گرستنه اند ، در ایالات و در ولایات در نهایت سختی
و پریشانی میگردانند استعفا میکنم آقایان تکلیف
دولت را زود تر تعیین کنید (صاحب است)
رئیس - رای گرفته میشود به پیشنهاد تنفس
آقایان که موافقت قیام فرمایند (عده کمی برخاستند)
تصویب نشد . پیشنهاد کفایت مذاکرات قرائت
می شود .

محمد علی مسعودی (منشی) - پیش از ۱۶

قره کفایت مذاکرات رسیده است که اولی آن مال
آقای غلامرضا فولادوند است ، مقام محترم ریاست
مجلس شورای ملی پیشنهاد ختم مذاکره می نمایم -
غلامرضا فولادوند . مهدی ارباب ، دکتر جلالی
امیر قاسم فولادوند ، اسلامی ، پیراسته ، محمودی ،
عباسی و یک عده دیگر (یکی از نمایندگان - همه
را بفرمایند) صدی ، فتعلی افشار ، ظفری هم پیشنهاد
کفایت مذاکرات نموده اند

رئیس - آقای فولادوند

غلامرضا فولادوند بنده بدو از آقایان
نمایندگان تشکر میکنم که به آقایان نمایندگان
مخالف دولت اجازه دادند هر حرفی دارند بفرمایند
و این واقفاً بسیار رویه پسندیده است (دکتر مصدق -
شما یسر عزیزانه خان هستی) البته باینده که آقایان
مخالف نیستید با دولت مخالف هستید ، هر وقت دولت

خواست صحبت بکنند ، با دولت مخالفت بکنند بنده هم
مذاکره آقایان یک کلام صحبت نکردم ، جسک رویه
دوره باز دردم ایندهم خواستم که بیشتر ساکت باشم .
(دکتر مصدق - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم)
بنده نمیخواهم در اطراف خوبی یا بدی کاینه حرف
بزنم . عرض بنده این است که مذاکرات کفایت و
برای این عرض هم باید دلیل بیاورم ، آقایان
نمایندگان مخالف دولت میگویند این دولت شایسته
زمانداری نیست ، یعنی رئیس دولت ، چرا ؟ برای
اینکه قصد دیکتاتوری میکنند داشته باشد . (دکتر
بقائی - صلاحیت ندارد اعمال گذشته اش را ببینید
آقای فولادوند) (دکتر مصدق - شما هر روز
یک رنگی در میآید برادر شما را حبس کردند
آمده بنده من خجالت نمیکنم؟) عرض کردم آقایان می
گویند این دولت ممکن است دیکتاتور شود یک
قسمت های دیگر هم در اظهارات آقایان قید بود
که از جمله این بود که این دولت بدست و اجانب روی
کار آمده است (دکتر بقائی - به پشتیبانی اجانب)
و برای اهل حضرت هابون شاهنشاهی هم مضر است
برای اینکه احتمال دارد که خدای نکرده با اساس سلطنت
ایشان لطمه وارد بیاید . (دکتر بقائی - متأسفانه مسلم
است) ایتر هم فرمودند که مسلم است و البته جناب
آقای دکتر مصدق هم اضافه کردند که جز این سه
مورد یک مورد دیگر هم هست که وزیر خائن هم
هستند . آقایان موافقت دولت هم اظهاراتی کردند
و قیاس آقای سیهید رزم آرا با مرحوم رضا شاه و
مرحوم احمد شاه با اهل حضرت قلی قلی مع الفارق
است با اینکه مرحوم احمد شاه پادشاه دمکراتی بود
ولی آنوقت میگفتند که ایشان حتی اسکاتس را با
دست شان نیگرفتند ولی پادشاه فعلی مسلط بر اوضاع
است ، قشون در دست اوست با تمام رجال مملکت
همیشه در تماس است و هیچ نظامی این قلمرو را
ندارد (مکی - واقعه ۱۰ بهمن چه شد؟) بپلاوه
تماس با خارجی ها هم میفرمایند برای نمایندگان
موافق دولت مسلم شده است (شوشتری - این
حرف شایسته نیست) خود آقایان و خود آقای
رزم آرا تکذیب میکنند باین جهت بنده عقیده ام این
است که چهار جلسه است در مجلس در اطراف برنامه
دولت صحبت شده دو روز نقطه های قبل از دستور هم
مربوط باین کار بوده است دو جلسه هم جلسه خصوصی
داشتیم که در این مورد صحبت شده ، برای فهم
این مطلب که آقای رزم آرا ممکن است دیکتاتور
بشوند یا نه و اتهامات و مسائل دیگر آنچه لازم
بوده است در اطراف صحبت شده و آقایان متوجه
شده اند عقیده بنده باین جهت مذاکرات کافی است
(دکتر بقائی - توی کدام روز نامه آقای
فولادوند دیدید که عکس یک نخست وزیر را مانند
یک دیکتاتور چاپ بکنند) (دکتر مصدق - والله
شاه فقید اولش این طور نبود) البته بنده هم اگر
روزنامه می داشتم ممکن بود این طور عکسها چاپ

نکنم چاپ کردن این عکسها جرم نیست (دکتر
مصدق - این طور میکنند که دیکتاتور پیدا
میشود) اما اینکه جناب آقای دکتر مصدق فرمودند
توتییر روش داده ای من در دوره باز دردم و کیل بودم
عضو حزب دمکرات هم بودم و آقای قوام السلطنه
هم تا وقتی که رفتند ارادت داشتم و حالاً هم دارم هیچ
وقت هم نگفتم که ایشان دزد است
همیشه هم نسبت بپادشاه محمد رضا شاه وفا دار بوده ام
(مکی - جز حالا) (دکتر مصدق - احمد شاه راهم
همینطور بر داشتند) بنده باز هم عرض میکنم رئیس
دولت با پادشاه فرق دارد رئیس دولت وقتی رفت
مثل ورق کتاب دیگر بآن مراجعه نمیکنند من
خودم و خانواده ام همیشه نسبت بشاه وفا دار بوده ایم
قوام السلطنه را هم من خدمتگذار این مملکت
میدانم یکی از نمایندگان - برادر شما را هم حبس کرد
اگر برادر هم راهم حبس کردند تا تیری در من ندارم برادر هم
میخواهد موافق باشد میخواهد مخالف در بعضی
امور هم من با برادرم اختلاف نظر
داریم ولی برادر من هم در نهایت استحکام است
(صاحب است)

رئیس - آقای آشتیانی زاده

آشتیانی زاده - در مجلس یک اکثریتی موجود
است و یک اقلیتی چند نفر هم بعنوان منفرد و تر هستند
من جمله بنده که شاید از نظر اکثریت و فکر در خارج
از مجلس طرفدارانی داشته باشم بنده صلاح دولت را
نمیدانم که اظهارات بنده را مانع بشوند یا برای
خودشان مانع بشوند که من یک حقایقی را ب عرض
مجلس شورای ملی برسانم و اعتراضاتی که بعضی از
آقایان وزراء دارم اینجا بگویم البته اگر اکثریت
بخواهد با رای خودش مانع این عمل بشود بنده عرض
میکنم اکازیون و موقعیت دیگر پیدا خواهم کرد و
استیضاح را از پانزده روز دیگر دوی این تریبون
قرار خواهم داد از حالا بگذارید

رئیس - موضوعی نیست ، وقتش پیش بیاید

آنوقت (خنه نمایندگان)

آشتیانی زاده - اولاً رفتار آقای دکتر جهان شاه
صالح با قاطبه دانشجویان دانشگاه مورد انتقاد و مسخره
تمام اهالی این شهر است اغلب مردم از این حرکات
دیکتاتورانه ای که ایشان با یک مشت روشنفکر که مغز
مملکت را تشکیل میدهند کرده اند از ایشان متنفرند
و این رفتار ایشان را انتقاد میکنند راجع بایشان بنده
یک نظریات و اظهارات منضی داشتم میخواستم در
اینجا بگویم ولی متأسفانه شما اکثریت هستید رای
هم خواهید داد و مانع خواهید شد دیگر جای بحث
نیست اکثریت است و قوی است رای خواهد داد
یکی راجع باستفلاس توده ایهاست که اینها اولاً محکوم
شده اند بعضی نه تبعید و ما اگر مردمان قانون دوست
و غیر دیکتاتور هستیم و اگر جناب آقای نخست وزیر
حقیقتاً میخواهند ثابت کنند که ایشان شخص دیکتاتوری
نیستند باید اینها را دستور بدهند بیاورند تهران رود
اینجا نگهدارند ، بنده اطلاع دارم که نوشین که یکی

از بزرگترین آرتیستهای این مملکت است و مرد
شریفی است (همه نمایندگان) آقایان بنده از توده ایها
تترسید از خودتان بشترسید با بوسید ابو الغیر
گفتند ما از مرگ میترسیم گفت مرگ با تست و از تو
است کمونیستی را شماها دوست میکنید در این مملکت
این را کمسیون است (کشاورز صدر - شما
مگر کمونیست هستید؟) بله بنده کمونیست هستم
مرض کنم مقصود بنده این است که آقای نخست
وزیر یک قولی بدهند اینجا که توده ایها را بیاورند
تهران بنده خبر دارم که دکتر جودت بسختی مرض
است و مشرف بمرگ است نوشین آیان نیست سخت
گرفته است و هیچ نوع وسائل و اسباب جراحی هم در
آنجا نیست ما نیاستی با مردم مثل کفار عمل بکنیم
این معامله که شده ترمه هست . اگر شما این ها را
محکوم کرده اید بچسب بایستی در حبس باشند اگر
محکوم کرده اید بشعبه باید در تبعید باشند (قبادیان -
اینها خائن هستند آقا شما که مرد وطن پرستی هستید
از خائنین دفاع نکنید) (زنک رئیس)

رئیس - آقای قبادیان ساکت باشید ، آقای

آشتیانی زاده شما باید ملت مخالف خودتان را بپیشنهاد
کفایت مذاکرات بفرمایید ، بیکر بچسب هم وقت ندارید
در کفایت مذاکرات باید خیلی باختصار بگوئید
آشتیانی زاده - بنده عرض کردم از اکثریت
استعفا میکنم که اجازه بدهید من که یک فرد منفرد
در مجلس هستم یک هرایضی بنفع ملت ایران در اینجا
بکنم و فشار بیاورند و خود اکثریت دیکتاتوری نکنند
بگذارند من هرایضها بکنم و بگوش مردم برسند
خواهش میکنم که خود رئیس دولت قبول بکنند که
من حرفهایم را اینجا بزنم

رئیس - رای گرفته میشود به پیشنهاد کفایت

مذاکرات

دکتر بقائی و مکی - ما مخالفیم با پیشنهاد

کفایت مذاکرات

رئیس - بیکتر مخالف صحبت کرد

دکتر بقائی و مکی - این دلیل مخالفت نبود

ما بپیشنهاد کفایت مذاکرات مخالف هستیم

رئیس - رای گرفته میشود به کفایت مذاکرات

آقایان که موافقت قیام کنند (عده زیادی قیام

نمودند) تصویب شد

در اینصورت آقای آشتیانی زاده با حاکم تعرض
جلسه را ترک نموده و گفتند اکثریتی که بیکتر را
شعکوم میکنند و اجازه نطق نمی دهند این اکثریت
محکوم بزوال است

رئیس - رای باورده میکنیم

اغذ رای در محل نطق بوسیله آقایان

منش ها بعمل آمده و آقایان بشرح زیر

برای دادن رای آمدند

اسامی رای دهندگان - آقایان: دکتر مصدق ، دکتر

بقائی ، دکتر شایگان ، صالح نریمان ، حائری

زاده ، آزاد ، مکی ، فرهودی ، صدی

اردلان ، شکرانی ، سالار ستندجی ، دولت شاهی

اسلامی ، دکتر مجتهدی ، جمال امامی ، خسروانی
دکتر مصباح زاده ، فولادوند ، دکتر طاهری
فقیه زاده ، شوهرتری ، نقه الاسلامی ، گنجینه نصرانیان
وهابزاده ، محمود محمودی ، امامی اهری ، سرتیپزاده
نیور تاش ، مهدی ، عباد تربتی ، بودا هیان ، افشار -
صادقی ، مهدی ارباب ، گنابادی ، نبوی ، سلطان -
الطماه ، قاسم فولادوند ، پیراسته ، ابتهاج ، کشاورز -
صدر ، گودرزی ، دکتر جلالی ، فرامرزی ، ملک
مدنی ، زنکنه ، فتعلی افشار ، حبیبیه
ذوالفقاری ، ناظرزاده کرمانی ، سودآور ، طاهری
دکتر نبوی ، مکرم ، عباسی ، میر مجید موسوی
محمد افشاری ، آصف ، قرشی ، بزرگ نیا ، قبادیان
صفائی ، دکتر کاسمی ، ظفری ، خاکباز ، تولیت
گرگانی ، عرب شیانی ، دکتر هروی ، ابریشکار
فضفری ، خزیه علم ، رضوی ، دکتر هدایتی
دکتر معظی ، رفیع ، صاحب جمع ، کهید ، موخر
مخبر فرهنگ ، دکتر طاهری ، برومند ، دولت -
آبادی ، سالار بهزادی ، ارباب گیو ، کوراوغلی -
هراتی ، امیر افشاری ، علی محمد دهقان ، مرتضی -
حکمت ، دکتر برال ، اقبال ، محمد علی مسعودی
خسرو قشتائی ، صدرزاده ، عبدالعزیز ، مجتهدی
پناهی ، حکیمی ، سلطان ، بهادری ، دکتر کیان
نورالدین امامی ، ناصر ذوالفقاری

رئیس - عده نمایندگان حاضر در مجلس

۱۰۶ نفر با ۹۰ رأی مجلس ابراز اعتماد بدولت

آقای رزم آرا کرد

اسامی موافقتین - آقایان: دکتر هدایتی ، قاسم

فولادوند ، شکرانی ، موخر ، عبدالعزیز مجتهدی

حسن نبوی ، دکتر نبوی ، مکرم ، دکتر مجتهدی

دکتر مصباح زاده ، فولادوند ، پناهی ، صدی ، گنجینه

جمال امامی ، دکتر کاسمی ، فرهودی ، دولت شاهی

برومند ، اقتضاد صافی ، بودا هیان ، قبادیان ، گرگانی

عباسی ، مهدی ارباب ، سلطان الطماه ، ظفری پیراسته

امیر افشاری ، دکتر جلالی ، دکتر برال ، اردلان هراتی

گودرزی ، حکیمی ، ارباب گیو ، مرتضی حکمت

عرب شیانی ، سلطان ، حبیبیه ، بهادری ، محسن

طاهری ، دولت آبادی ، عزیز اعظم زنکنه ، دکتر

کیان ، نورالدین امامی ، سالار بهزادی ، ناصر -

ذوالفقاری ، کهید ، موسوی ، صفائی ، دهقان ، دکتر

طاهری ، عباد تربتی ، رضوی ، محمودی ، صاحب

چه ، فتعلی افشار ، ابتهاج ، رضا رفیع ، سود -

آور ، دکتر طاهری ، ستندجی ، سعید مهدی ، امامی

اهری ، کوراوغلی ، تولیت ، محمد ذوالفقاری

دکتر هروی ، خسرو قشتائی ، گنابادی ، فضفری

نیور تاش ، خاکباز ، بزرگ نیا ، خزیه علم ، دکتر

معظی ، آصف ، ناظرزاده ، سرتیپزاده ، قری

فرامرزی ، امیری فره گوزلو ، نقه الاسلامی ، پالیزی

وهابزاده ، نصر تیان ، اقبال ، صدرزاده ، فتعلی
مسعودی ، شهاب خسروانی ، فقیه زاده ، اسلامی
ملک مدنی ، ابریشکار

